

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Hubáčka a soudců JUDr. Karla Šimky a JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D. v právní věci žalobkyně: **E-TOM spol. s r.o.**, se sídlem Husova 127, Jičín, proti žalovanému: **Finanční ředitelství v Hradci Králové**, se sídlem Horova 17, Hradec Králové, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 7. 2009, č. j. 31 Ca 58/2008 - 59,

t a k t o :

- I.** Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 7. 2009, č. j. 31 Ca 58/2008 - 59, **se zrušuje** a žaloba proti rozhodnutí Finančního ředitelství v Hradci Králové ze dne 23. 1. 2008, č. j. 673/08-1300-603995, **se odmítá**.
- II.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalované Finanční ředitelství v Hradci Králové domáhá u Nejvyššího správního soudu vydání rozsudku, kterým by byl zrušen rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 7. 2009, č. j. 31 Ca 58/2008 - 59, a řízení o žalobě bylo zastaveno.

Krajský soud v Hradci Králové (dále též „krajský soud“) napadeným rozsudkem ze dne 30. 7. 2009, č. j. 31 Ca 58/2008 - 59, zrušil k žalobě společnosti E-TOM spol. s r. o. (dále také „žalobkyně“) rozhodnutí žalovaného Finančního ředitelství v Hradci Králové (dále též „finanční ředitelství“) ze dne 23. 1. 2008, č. j. 673/08-1300-603995, kterým byl změněn výrok rozhodnutí Finančního úřadu v Jičíně ze dne 22. 10. 2007, č. j. 61787/07/238912/3235, o zastavení řízení podle ustanovení § 27 odst. 1 písm. h) zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o správě daní a poplatků“) tak, že žalobkyně zahájené řízení ve věci dodatečného přiznání k dani z přidané hodnoty (dále též „daň“) za měsíc duben roku 2004 se zastavuje podle ustanovení § 27 odst. 1 písm. d) zákona o správě daní a poplatků, a věc vrátil žalovanému finančnímu ředitelství k dalšímu řízení. Krajský soud, jenž vyšel z předcházejícího zrušujícího rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 4. 2009, č. j. 7 Afs 1/2009 - 48, se při svém rozhodování nejprve zabýval otázkou, zda v dodatečném daňovém přiznání za zdaňovací období - měsíc duben roku 2004 žalobkyně prováděla toliko úpravy údajů uvedených původně v řádném daňovém přiznání nebo zda v dodatečném přiznání

uplatnila zcela nový nárok na odpočet daně. Bez toho totiž nebylo možno zodpovědět otázku, zda žalobkyně toliko korigovala již dříve uplatněný nárok na odpočet nebo uplatňovala nárok zcela nový, který byl však limitován prekluzivní lhůtou dle § 19 odst. 3 zákona o dani z přidané hodnoty. Z odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí finančního ředitelství, ani ze správního spisu však tato rozhodná skutečnost nevyplývá. Jelikož bez objasnění této skutečnosti není možné posoudit, zda bylo rozhodnutí o zastavení řízení podle § 27 zákona o správě daní a poplatků vydáno v souladu se zákonem, nezbylo krajskému soudu než to, aby žalobou napadené rozhodnutí finančního ředitelství zrušil, a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podalo žalované finanční ředitelství jako stěžovatel (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, kterou explicitně opřelo o důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Stěžovatel především namítl, že krajský soud pochybil, pokud o věci rozhodoval meritorně. Je tomu tak proto, že podle jeho zjištění žalobkyně před vydáním napadeného rozsudku krajského soudu ze dne 30. 7. 2009 zanikla, a to bez právního nástupce. Stalo se tak dne 24. 4. 2009 jejím vymazáním z obchodního rejstříku, oddíl C, vložka 14724, který je veden Krajským soudem v Hradci Králové. Důvodem zrušení žalobkyně a jejího výmazu z tohoto rejstříku přitom bylo zrušení konkurzu z důvodu nedostatku majetku pro uspokojení věřitelů (§ 68 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník). Jelikož se jedná o právnickou osobu došlo jejím výmazem z obchodního rejstříku i k jejímu zániku ve smyslu ustanovení § 20a zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále jen „OZ“). Žalobkyně tak k tomuto datu ztratila způsobilost mít práva a povinnosti (§ 18 OZ), nabývat práv a povinností (§ 19a OZ), a tím i způsobilost být účastníkem v soudním řízení správním (§ 33 odst. 2, 3 s. ř. s.). Tato skutečnost představuje neodstranitelnou překážku v řízení, na kterou měl správně krajský soud reagovat postupem podle § 107 odst. 5 o. s. ř. v návaznosti na ustanovení § 64 s. ř. s. Je tomu tak proto, že žalobkyně ztratila způsobilost být účastníkem řízení dříve, než bylo řízení pravomocně skončeno. Jelikož krajský soud uvedeným způsobem nepostupoval, zatížil své řízení závažnou procesní vadou. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a sám řízení o žalobě zastavil.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti a dospěl k závěru, že rozsudek krajského soudu je třeba zrušit a žalobu odmítnout.

Podstatou stížnostních výtek finančního ředitelství je právní názor tohoto správního orgánu, že pokud žalobkyně před vydáním napadeného rozsudku ze dne 30. 7. 2009 ztratila způsobilost být účastníkem řízení, potom krajský soud pochybil, jestliže meritorně rozhodl o podané správní žalobě, namísto toho, aby řízení o žalobě zastavil pro neodstranitelný nedostatek podmínek řízení.

Podle ustanovení § 33 odst. 2 s. ř. s. způsobilost být účastníkem řízení má ten, kdo má způsobilost mít práva a povinnosti, a správní orgán; jinak i ten, komu ji zákon přiznává.

Podle ustanovení § 33 odst. 3 s. ř. s. účastník je způsobilý samostatně činit v řízení úkony (dále jen "procesní způsobilost"), jen jestliže má způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu. Procesní způsobilost má i správní orgán a také ten, kdo je podle zákona oprávněn podat návrh.

Podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže soud o téže věci již rozhodl nebo o téže věci již řízení u soudu

probíhá nebo nejsou-li splněny jiné podmínky řízení a tento nedostatek je neodstranitelný nebo přes výzvu soudu nebyl odstraněn, a nelze proto v řízení pokračovat.

Otázkou nedostatků podmínek řízení se Nejvyšší správní soud zabýval již ve své dřívější judikatuře. Např. v usnesení ze dne 25. 10. 2004, č. j. 6 A 93/2001 - 56, které je uveřejněno pod č. 453/2005 Sbírkou rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, vyslovil kasační soud názor, že: „Právo na informace o životním prostředí (čl. 35 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí) nepřechází na žalobcova právního nástupce. Ztratí-li žalobce za této situace v průběhu řízení způsobilost být jeho účastníkem, soud takovou žalobu pro nedostatek podmínky řízení, která je neodstranitelná a brání pokračování řízení, odmítne podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. V usnesení ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 206/2005 - 54, které je publikováno pod č. 691/2005 Sbírkou rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, Nejvyšší správní soud vyslovil právní názor, že: „Zemře-li stěžovatel v průběhu řízení o kasační stížnosti ve věci azylu, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Jelikož se přezkoumávané rozhodnutí týká osobního statusu, u něhož z povahy věci nepřichází v úvahu procesní nástupnictví, nastal úmrtím stěžovatele – a tedy ztrátou způsobilosti být účastníkem řízení – neodstranitelný nedostatek podmínky řízení, pro který není možné v řízení pokračovat“.

Podle ustanovení § 110 odst. 1 věta první s. ř. s. dospěje-li Nejvyšší správní soud k tomu, že kasační stížnost je důvodná, rozsudkem zruší rozhodnutí krajského soudu a věc mu vrátí k dalšímu řízení; jestliže již v řízení před krajským soudem byly důvody pro zastavení řízení, odmítnutí návrhu nebo postoupení věci, rozhodne o tom současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu Nejvyšší správní soud.

Podle ustanovení § 64 s. ř. s. nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro řízení ve právním soudnictví přiměřeně ustanovení první a třetí části občanského soudního řádu.

Nejvyšší správní soud v průběhu řízení o kasační stížnosti finančního ředitelství zjistil, že snesením (výrokem č. I.) Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 3. 12. 2008, č. j. KSHK 41 INS 3366/2008-B-24/celk.2, které nabylo právní moci dne 14. 1. 2009, byl zrušen konkurs na majetek dlužníka - společnosti E-TOM spol. s r. o., se sídlem Husova 127, Jičín, IČ 25921975, protože majetek tohoto dlužníka nepostačuje pro uspokojení jeho věřitelů a že na základě uvedeného usnesení byla tato společnost ke dni 24. 4. 2009 vymazána z obchodního rejstříku, čímž zanikla bez právního nástupce.

Správní soud po celou dobu řízení přihlíží k tomu, zda jsou splněny podmínky, za nichž může jednat ve věci (§ 103 o. s. ř. za použití ustanovení § 64 s. ř. s.). Zákon nemá ustanovení ve kterém by vypočítával všechny podmínky řízení. Teorie a soudní praxe tradičně řadí mezi podmínky řízení mimo jiné i způsobilost být účastníkem řízení, kterou se rozumí způsobilost mít procesní práva a povinnosti, které zákon přiznává účastníkům. Nedostatek této způsobilosti je pak neodstranitelným nedostatkem podmínky řízení.

V řízení o žalobě před krajským soudem musel úpadce obhajovat oprávněnost své žaloby a žalovaný správní orgán zákonnost svého rozhodnutí. Zánik žalobce bez právního nástupce znamená, že zde chybí jedna ze stran a v řízení tudíž není možné pokračovat. Skutečnost, že účastník řízení - žalobce - zanikl bez právního nástupce a ztratil způsobilost být účastníkem řízení, je neodstranitelným nedostatkem podmínky řízení před správními soudy. Pokud proto krajský soud při svém rozhodování nezohlednil skutečnost, že žalobce ke dni 24. 4. 2009 pozbyl způsobilost být účastníkem řízení a přesto o věci meritorně rozhodl namísto toho, aby žalobu odmítl, posoudil věc v rozporu se zákonem, resp. soudním řádem správním. Nejvyšší správní soud proto rozsudek krajského soudu 30. 7. 2009, č. j. 31 Ca 58/2008 - 59 pro nezákonnost zrušil.

Nejvyšší správní soud však nevyhověl požadavku stěžovatele, aby kasační soud spolu se zrušením rozsudku krajského soudu současně rozhodl tak, že se řízení o podané správní žalobě zastavuje podle ustanovení § 107 odst. 5 o. s. ř. Je tomu tak proto, že subsidiární použití občanského soudního řádu i pro vztahy jinak regulované soudním řádem správním je podle ustanovení § 64 s. ř. s. vázáno na absenci samostatné právní úpravy těchto vztahů v soudním řádu správním. Tak tomu ale v předmětné věci není. Ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. totiž obsahuje samostatnou úpravu procesního postupu správního soudu pro případ, že nejsou dány podmínky řízení. Touto právní úpravou je odmítnutí žaloby. Dikce tohoto ustanovení proto vylučuje, aby v této věci bylo aplikováno ustanovení § 107 odst. 5 o. s. ř.

Nejvyšší správní soud proto se zrušením rozhodnutí krajského soudu současně rozhodl o odmítnutí správní žaloby. Učinil tak podle ustanovení § 110 odst. 1 věty první za středníkem s. ř. s., neboť důvod pro odmítnutí správní žaloby (absence podmínky řízení) byl dán již v řízení před krajským soudem.

Nejvyšší správní soud rozhodl o kasační stížnosti rozsudkem bez jednání, protože mu takový postup umožňuje ustanovení § 109 odst. 1 s. ř. s.

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. října 2009

JUDr. Jaroslav Hubáček
předseda senátu